

Gäller för: Radiologisk mottagning NÄL, Radiologisk mottagning Uddevalla Sjukhus

Giltig från: 2026-04-13

Innehållsansvar: Sanna Axelsson, (sanpa5), Sektionsledare

Giltig till: 2028-04-13

Godkänd av: Marianna Fehér, (marfe24), Överläkare

Axel – Fraktur, luxation, frakturkontroll

Metodbok Konventionell röntgen

Gemensam rutin för att utföra undersökning på ett säkert och enhetligt sätt.

Förändringar sedan föregående version

Inga förändringar.

Inför undersökningen

Frågeställning

- Fraktur
- Luxation
- Frakturkontroll

Strålskydd

Se kapitel 4.2 och 5.1 i [Strålskydd vid undersökningar och behandlingar med röntgenstrålning](#)

Arbetsplats

Adora
T3

Detektor

Potter med raster alternativt liten detektor

Bildtagning

1. Frontal
2. Axial
3. Transversell

Liggande/bedside

- Variant 1 Adora
- Variant 2 T3/säng

OBS! Transversell tas ej om patienten ligger på spineboard.

Bildtagning

Frontal

Underarmen vilar böjd mot midjan.

Handen pronerad.

Vrid stol, alternativt rör, 45° mot detektorn/bildplattan (för att komma in i leden).

Vinkla rörarmen 15-20° kraniellt.
Centrera på leden.

Kriterier

Caput humeri friprojiceras från acromion.

Frontal höger

Frontal vänster

Axial

Fri ledspringa
Patientens ventralsida mot detektorn/bildplattan.

Vrid bort den andra axeln cirka 30°.
Centrera mitt på skapula.

Kriterier

Skapula ska ligga rakt i proximala humerus, friprojicerad från thorax.

Axial höger

Axial vänster

Transversell AP

Patientposition samma som axel frontal. Centrera i axelled.
Be patienten att vrida huvudet åt motsatt sida samt luta huvudet mot den andra axeln i möjligaste mån.
Kraniell vinkel cirka 60 grader.

Kriterier

Caput friprojicerad från acromion.
Fri ledspringa.

Transversell höger

Transversell vänster

Transversell PA

Bilden tas PA. Patienten ska sitta rak i ryggen och med handen på magen. Vrid den aktuella sidan ifrån detektorn ungefär lika mycket som man vred på frontalprojektion. Centrera i axelleden.
Be patienten vrida huvudet åt motsatt sida samt luta huvudet mot den andra axeln i möjligaste mån.
Caudal vinkel cirka 30 grader.

Kriterier

Caput friprojicerad från acromion.
Fri ledspringa.

Liggande/bedside Variant 1 Adora

Frontal Patienten i ryggläge.

Underarmen vilar böjd mot midjan, om möjligt.

Välj autoposition axel frontal liggande/trauma.

Centrera på leden.

Axial Patienten i ryggläge.

Underarmen vilar böjd mot midjan om möjligt.

Välj autoposition axel axial liggande/trauma.

Centrera mitt på skapula.

Liggande/bedside Variant 2 T3/säng

Frontal Patienten i ryggläge.

Vrid ned aktuell axel mot detektorn/bildplattan.

Underarmen böjd mot midjan.

Vinkla röret så att du kommer in i leden.

Centrera på leden.

Axial Vrid upp aktuell sida så att skapula står rak.

Överarmen ska vara friprojicerad från thorax.

Centrera mitt på skapula.

Transversell Bilden tas AP. Patienten i ryggläge på röntgenbord. Vrid ner den aktuella axeln och centrera i caput humeri. Kraniell vinkling cirka 30 grader.

OBS! Tas ej om patienten ligger på spineboard.

Kriterier

Caput friprojicerad från acromion.
Fri ledspringa.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Radiologisk mottagning NÄL, Radiologisk mottagning
Uddevalla Sjukhus

Innehållsansvar: Sanna Axelsson, (sanpa5), Sektionsledare

Godkänd av: Marianna Fehér, (marfe24), Överläkare

Dokument-ID: NU10095-1819752655-108

Version: 5.0

Giltig från: 2026-04-13

Giltig till: 2028-04-13